

Студент 1 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

АНГЛОМОВНЕ ПІДҐРУНТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ФІНАНСОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Анотація. Розглянуто сучасну ситуацію в українській фінансовій термінології та історію її зародження. Виявлено вплив англіцизмів на функціонування та розвиток української мови.

Аннотация. Рассмотрены современная ситуация в украинской финансовой терминологии и история ее зарождения. Выявлено влияние англицизмов на функционирование и развитие украинского языка.

Annotation. The article discusses the present situation in the Ukrainian financial terminology and the history of its origin. The influence of Anglicisms on the functioning and development of the Ukrainian language are analyzed.

Ключові слова: запозичення, лексично-семантичні процеси, термінологія, англіцизм, транслітерація, термінологізація.

Англійська мова стала справді світовою мовою. Нею володіє близько півтора мільярда осіб, 80 % наукових досліджень у світі вперше публікується англійською. Її словниковий запас налічує півмільйона слів.

Вивчення фінансової термінології є актуальним і, безперечно, потребує комплексного підходу.

Питання насичення української мови англіцизмами досліджували: І. Білодід, Р. Зорівчак, В. Аристова, Б. Ажнюк, Д. Баранник, С. Караванський, Б. Задорожний, Л. Архипенко, В. Радчук, А. Гудманян, Е. Володарська та інші.

Мета статті – виявити вплив англіцизмів на функціонування й розвиток української фінансової термінології.

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. активізувалися українсько-англійські мовні контакти, результатом яких стала значна кількість запозичень у різних сферах діяльності: в економіці, у суспільно-політичній сфері, у науці, культурі, освіті. Це зумовлено розмаїттям позамовних чинників, об'єктивних і суб'єктивних причин: розвиток економічних зв'язків, мода на іноземні слова, досягнення англійських країн в окремих сферах діяльності, пошвавлення культурних зв'язків, двомовність, престиж англійської мови, вживання англіцизмів для демонстрації освіченості або неординарності.

В українській термінології кінця ХХ – початку ХХІ ст. відбуваються закономірні лексико-семантичні процеси у зв'язку з появою нових англійських запозичень. У їх семантиці здійснюються семантичні зрушення, які складають цілісну картину закономірностей та особливостей процесу формування семантики слів англійського походження в сучасній українській мові, зокрема в українській банківській справі. Енциклопедія української мови подає таке визначення: англіцизм – різновид запозичення; слово, його окреме значення, вислів тощо, які запозичені з англійської мови або перекладені чи утворені за її зразком [1, с. 54].

Для запозичень з англійської характерні:

звукосполучення *дж*: *бюджет, леверидж, менеджмент*;

звукосполучення *ай, ей*: *інсайд, дизайн, аутрайт, сейф, і-мейл*;

суфікс *-инг (-ing)*: *фіксинг, кліринг, лістинг, маркетинг, блюмінг*.

Інтернаціоналізми англійського походження особливо активно поповнюють українську фінансову термінологію. Слід зазначити, що економічна терміносистема англійської мови також формувалася за допомогою слів іншомовного походження, і їх частка достатньо велика. Загалом в економічній терміносистемі англійської мови зафіксовано вплив таких мов: латинської, грецької, французької, італійської, іспанської, японської, російської [2, с. 60].

Певний масив новітньої банківської термінології функціонує в українській мові у двох варіантах – у вигляді кальок з оригіналу та їхніх українських еквівалентів. Одночасно можна зустріти вживання *дилер* і *посередник (dealer)*, *дефолт* і *невиконання грошових зобов'язань (default)*, *дисконт* і *знижка (discount)*, *офіс-менеджер* і *керівник офісу (office manager)*, *траст* і *довірче товариство (trust)*. Але більшість англійських бізнесових термінів не мають чіткого відповідника в українській

мові і тому подаються у словниках у вигляді транслітерації з оригіналу з подальшим їх тлумаченням або дефініцією [3, с. 16].

Складні терміни можуть мати або дослівний переклад з оригіналу: *chain of command* – ланцюг інстанцій, *door-to-door delivery* – доставка товарів додому, *span of control* – норма некеріваності та інші, або перекладатися описово. Це в основному стосується тих понять і реалій, які вже давно відомі в постіндустріальних суспільствах, але тільки зараз починають з'являтися в українському соціумі. До них належать сучасні форми торгівлі: *drive-in* (американський банк, який обслуговує клієнтів безпосередньо в автомобілі), *one-stop environment* (торговельне містечко, де можна купити будь-які товари), атрибути ведення бізнесу та ділового спілкування: *short-list* (остаточний список кандидатів для співбесіди під час прийому на роботу); *dress code* (правила, що передбачають носити певний одяг на роботі) тощо.

Деякі з сучасних американських бізнесових реалій, що вже стабільно зайняли своє місце в діловому англійському лексиконі, не знайшли відображення у двомовних англо-українських фахових словниках. Це стосується таких широко відомих у бізнесі понять, як *job objective* – професія і сфера діяльності; *petty cash* – невелика сума готівкою для дрібних покупок; *status symbols* – ознаки службового становища та ін.

Під час пошуку способів відтворення адекватних значень англійських термінологічних одиниць привернули до себе увагу дві цікаві тенденції у розвитку сучасної англійської бізнесової терміносистеми: термінологізація загальноживаної лексики та вживання економічних термінів у переносному значенні, що взагалі не характерне для термінології. Можливо, бурхливий розвиток ділових контактів та потреба номінації нових понять у бізнесі й діловому спілкуванні спричиняють рухомість лексичного значення слова.

Розглянутий матеріал з цієї проблеми дозволяє зробити такі висновки. Курс на інтеграцію України в ЄС, процес глобалізації, орієнтація на країни Заходу спричинили тісну культурну, політичну та соціально-економічну взаємодію українців з іншими народами світу, яка не могла не відобразитися на мовному рівні, тому кількість англіцизмів сьогодні дуже швидко зростає, зокрема в українській термінології фінансової справи. Численні новітні англійські запозичення, які тематично співвідносяться з економікою, банківською справою та фінансами, зумовлені великими змінами в цих сферах життя і впровадженням ринкової економіки в Україні, а з нею і виникненням потреби в найменуваннях нових явищ, які вже мають інтернаціональні (переважно на ґрунті англійської мови) назви (наприклад, *компанія, аудит, лізинг* тощо).

Наук. керівн. Архипенко Л. М.

Література: 1. Латишев Л. К. Переклад: проблеми теорії, практики й методики викладання / Л. К. Латишев. – Тернопіль : Просвітництво, 2008. – 72 с. 2. Марусенко І. П. Українсько-англійські мовні взаємини на сучасному етапі / І. П. Марусенко // Мова. – 2009. – № 11. – С. 59–64. 3. Заботкіна В. І. Нова лексика сучасної англійської мови / В. І. Заботкіна // Вища школа. – 2010. – № 1. – С. 1–24. 4. Ажнюк Б. І. Інновації в системі української мови та тенденції її розвитку / Б. І. Ажнюк. – К. : Українознавство, 2009. – 111 с.

УДК 811.161.2'23-053.6

Скиба А. Г.

Студент 1 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

СУЧАСНА МОЛОДЬ ТА УКРАЇНОМОВНА СТІЙКІСТЬ

Анотація. Проаналізовано проблеми мовної стійкості сучасної молоді. Визначено чинники підвищення престижності української мови та головні шляхи формування мовної особистості на новітньому етапі розвитку українського суспільства.

Аннотация. Проанализированы проблемы языковой стойкости современной молодежи. Определены факторы повышения престижности украинского языка и главные пути формирования языковой личности на новейшем этапе развития украинского общества.